

KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ

HUKUK FAKÜLTESİ DERGİSİ

Journal of Kadir Has University Faculty of Law

“Hakemli Dergidir” / “Peer Reviewed Journal”

Cilt: XIV Sayı: 1

Haziran 2026

SUNUŞ YAZISI

- Prof. Dr. Tuğrul B. KATOĞLU

KAMU HUKUKU

- Dr. Öğr. Üyesi Ali ACAR
 - Dr. Öğr. Üyesi Reyda ERGÜN
 - Murat İDUĞ
 - Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KOÇAK
 - Dr. Öğr. Üyesi Bahar KONUK SOMMER
 - Ali Berk PERÇİNER
 - Selçuk UYANIK
- Kelsen’in Hukuk Kuramında Spinoza Etkisi
- Bir İnsan Hakkı Olarak Cinsiyet Kimliği ve Öz-belirlenim Hakkı
- Sosyal Devletin Temel Taşı: Yoksullukla Mücadelede İnsan Onurunu Korumak
- Jean-Jacques Rousseau’nun Siyaset Felsefesinde İnsan Doğasının Eşitlik ve Özgürlük İlişkisi
- AlHS’in 2. Maddesi Kapsamında Trafik Güvenliği ve Devletin Pozitif Yükümlülükleri: Smiljanic/Hırvatistan Kararı Üzerinden Bir İnceleme
- Althusserci Bir Perspektiften İnsan Hakları ve Hak Siyaseti: Sınıf Mücadelesinin Bir Mevzisi Olarak Haklar
- Bulaşıcı Hastalıklarla Mücadele Tedbirleri, Aşamalar ve İnsan Hakları

ÖZEL HUKUK

- Dr. Öğr. Üyesi Merve ACUN MEKENGECİ
 - Dr. Öğr. Üyesi Melis AVŞAR
 - Arş. Gör. Melis Gizem ÇIĞŞAR
 - Arş. Gör. Dr. Hüseyin Bahadır ÇOLAK
 - Av. Ali Murat DOLU - Prof. Dr. Mehmet HELVACI
 - Dr. Öğr. Üyesi Oğuz ERSÖZ
 - Öğr. Gör. Dr. Muhammed Burak GÖRENTAŞ
 - Dr. Öğr. Üyesi Muzaffer KARAASLAN
 - Dr. Öğr. Üyesi Melisa KONFİDAN
 - Arş. Gör. Dr. Seda PALANDUZ
 - Arş. Gör. Dr. Esmâ Elif ŞAFAK SARIKAYA
- Evlilikte Cinsiyet Geçiş Sürecinin Tamamlanmasının Evlenme Yoluyla Türk Vatandaşlığının Kazanılması Bakımından İncelenmesi
- Tüzel Kişilerin Ehliyetine Uygulanacak Hukukun Tespitinde Atıf (*Renvoi*) Teorisi
- Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirketlerde Pay Senedi Türünün Dönüştürülmesi
- Kira Konusunun Devrinin Kira Bedeli Alacağı ve Kiraya Veren Tarafından Açılan Derdest Kira Bedelinin Belirlenmesi Davasına Etkisi
- Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Özel Denetim İsteme Hakkı
- 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Uyarınca Ölüm Tazminatı
- Yapay Zekâ Modellerinde Mahkeme Kararlarının Kullanılmasının Amaçla Sınırlılık İlkesi Çerçevesinde Değerlendirilmesi
- Augustus Zamanında Roma Vatandaşlarının Nüfusunu Artırmaya Yönelik Yasal Düzenlemeler
- Gemi Mülkiyetindeki Değişikliğin Gemi Kira Sözleşmesine Etkisi
- Anonim Ortaklıklar Özelinde TFRS 10’da Finansal Konsolidasyonun Çıkış Noktası Olarak “Kontrol”
- Özel Boşanma Sebebi Olarak Hayata Kastın Unsurları ve TMK m. 162 Uyarınca Dava Hakkını Ortadan Kaldıran Hallere Eleştirel Bir Bakış

Sahibi / Owner

Kadir Has Üniversitesi Adına Rektör
Prof. Dr. Ayşe BAŞAR

Genel Yayın Yönetmeni

Prof. Dr. Ozan ERÖZDEN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Prof. Dr. Tuğrul B. KATOĞLU

Editörler / Editors

Doç. Dr. Esra HAMAMCIOĞLU
Doç. Dr. Özge UZUN KAZMACI
Doç. Dr. Aysun ALTUNKAŞ
Dr. Öğr. Üyesi Argun KARAMANLIOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi Onur GÖRMEZ

Editör Yardımcıları

Dr. Öğr. Üyesi Remzi Orkun GÜNER
Arş. Gör. Dr. Tevfik Can PEKER
Arş. Gör. Dr. Kaan Can YILDIRIM
Arş. Gör. Sıla ADAK

Yabancı Dil Editörleri

Dr. Öğr. Üyesi Onur GÖRMEZ (*Fransızca*)
Dr. Öğr. Üyesi Remzi Orkun GÜNER (*İngilizce*)
Arş. Gör. Dr. Kaan Can YILDIRIM (*Almanca*)

Yasal Künye / Detailed Publishing Information

Genel Yayın Yönetmeni: Prof. Dr. Ozan ERÖZDEN
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Prof. Dr. Tuğrul B. KATOĞLU
Yayın Türü: Hakemli Süreli Yayın
Yayın Şekli: 6 aylık Türkçe ve/veya İngilizce, Almanca, Fransızca

Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi

İletişim için: Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi,
Merkez Kampüs, Kadir Has Cad. 34083 Cibali / İSTANBUL
Tel: (212) 533 65 32 - Faks: (212) 534 09 65

Kapak ve Sayfa Tasarımı

Emre KIZMAZ

Yayıncı

Seçkin Yayıncılık A.Ş. (Sertifika No: 45644)
Mustafa Kemal Mah. 2158. Sok. No: 13 Çankaya / ANKARA
Tel: 0312 435 30 30 - Faks: 0312 435 24 72

Basım Yeri | Yılı

Ankara | Temmuz 2026

Basılan Matbaa

Vadi Grafik Ltd. Şti. (Sertifika No: 47479)
İvedik Organize Sanayi Bölgesi 1420 Cad. No: 58/1
Yenimahalle / ANKARA - Tel: 0 312 395 85 71

ISSN

2147-9305

- Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi yılda iki sayı olarak yayımlanır. Dergi, yayımlandığı tarihten itibaren hakemli bir dergidir.
- Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi TUBİTAK-ULAKBİM Türk Hukuk Dizisinde yer almaktadır.

SUNUŞ

Değerli Okurlar,

Dergimizin bu sayısında Kamu Hukuku alanında yazılmış yedi, Özel Hukuk alanında yazılmış on bir olmak üzere, toplam on sekiz değerli makaleyi okuyucularımız ile buluşturmaktan mutluluk duyarız.

Kamu Hukuku alanında takdirlerinize sunduğumuz çalışmalarımız; Dr. Öğr. Ali ACAR'ın Kelsen'in düşüncesinde Spinoza'nın etkisinin sınırlarını tartışan *"Kelsen'in Hukuk Kuramında Spinoza Etkisi"* başlıklı makalesinden; Dr. Öğr. Üyesi Reyda ERGÜN'ün cinsiyet kimliği hakkının gelişimini uluslararası insan hakları hukukunda temeli olan öz-belirlenim hakkı ile ilişkisi çerçevesinde ele alan *"Bir İnsan Hakkı Olarak Cinsiyet Kimliği ve Öz-belirlenim Hakkı"* adlı çalışmasından; Murat İDUĞ'un yoksullukla mücadeleyi sosyal devletin yükümlülükleri ve insan onuru kavramı bağlamında inceleyen *"Sosyal Devletin Temel Taşı: Yoksullukla Mücadelede İnsan Onurunu Korumak"* başlıklı makalesinden; Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KOÇAK'ın Jean-Jacques Rousseau'nun düşüncesinde insan doğasının eşit ve özgür yurttaşların bir arada yaşayacağı bir toplumun kurulmasındaki işlevini inceleyen *"Jean-Jacques Rousseau'nun Siyaset Felsefesinde İnsan Doğasının Eşitlik ve Özgürlükle İlişkisi"* isimli eserinden; Dr. Öğr. Üyesi Bahar KONUK SOMMER'in tekrarlayan trafik ihlalleri sonucunda ortaya çıkan yaşam hakkı ihlallerinde devletin pozitif yükümlülüğünü Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadı üzerinden değerlendiren *"AIHS'in 2. Maddesi Kapsamında Trafik Güvenliği ve Devletin Pozitif Yükümlülükleri: Smiljanic/Hırvatistan Kararı Üzerinden Bir İnceleme"* başlıklı çalışmasından; Ali Berk PERÇİNER'in Louis Althusser'in düşüncesinden hareketle insan hakları kavramının ve hak siyasetinin ideolojik işlevlerini ve sınıf mücadelesindeki rolünü inceleyen *"Althusserci Bir Perspektiften İnsan Hakları ve Hak Siyaseti: Sınıf Mücadelesinin Bir Mevzisi Olarak Haklar"* başlıklı eserinden ve Selçuk UYANIK'ın COVID-19 pandemisi sırasında alınan halk sağlığı önlemlerinin, insan hakları ve aşılama politikaları üzerindeki etkilerini araştıran *"Bulaşıcı Hastalıklarla Mücadele Tedbirleri, Aşılama ve İnsan Hakları"* isimli makalesinden oluşmaktadır.

Özel Hukuk alanındaki yazılarımız ise; Dr. Öğr. Üyesi Merve ACUN MEKENGEÇ'in evlilikte cinsiyet geçiş sürecinin tamamlanmasının evlenme yoluyla Türk vatandaşlığının kazanılmasına etkisini değerlendiren *"Evlilikte Cinsiyet Geçiş Sürecinin Tamamlanmasının Evlenme Yoluyla Türk Vatandaşlığının Kazanılması Bakımından İncelenmesi"* adlı çalışmasından; Dr. Öğr. Üyesi Melis AVŞAR'ın milletlerarası özel hukukta atf teorisinin tüzel kişilerin ehliyetine uygulanacak hukukun tespitindeki rolünü irdeleyen *"Tüzel Kişilerin Ehliyetine Uygulanacak Hukukun Tespitinde Atf (Renvoi) Teorisi"* isimli makalesinden; Arş. Gör. Melis Gizem ÇİĞŞAR'ın anonim şirketlerde nama yazılı ve hamiline yazılı pay senetleri arasındaki dönüşüme ilişkin hukuki çerçeveyi inceleyen *"Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirketlerde Pay Senedi Türünün Dönüştürülmesi"* isimli eserinden; Arş. Gör. Dr. Hüseyin Bahadır ÇOLAK'ın kira bedeli alacağı ile kira bedelinin belirlenmesi davalarına kira konusunun devrinin etkilerini değerlendirdiği *"Kira Konusunun Devrinin Kira Bedeli Alacağı ve Kiraya Veren Tarafından Açılan Derdest Kira Bedelinin Belirlenmesi Davasına Etkisi"* başlıklı çalışmasından; Av. Ali Murat DOLU ve Prof. Dr. Mehmet HELVACI'nın anonim şirketlerde pay sahiplerinin özel denetim isteme hakkını ele alan *"Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Özel Denetim İsteme Hakkı"* başlıklı eserinden; Dr. Öğr. Üyesi Oğuz ERSÖZ'ün işçinin ölümü halinde doğan ölüm tazminatının hukuki niteliğini, koşullarını ve sonuçlarını inceleyen *"6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Uyarınca Ölüm Tazminatı"* başlıklı çalışmasından; Öğr. Gör. Dr. Muhammed Burak GÖRENTAŞ'ın mahkeme kararlarının yargı dışı aktörler tarafından yapay zeka modellerinin geliştirilmesi sürecinde veri olarak kullanılmasının ortaya çıkarttığı riskleri değerlendiren *"Yapay Zekâ Modellerinde Mahkeme Kararlarının Kullanılmasının Amaçla Sınırlılık İlkesi Çerçevesinde Değerlendirilmesi"* başlıklı makalesinden; Dr. Öğr. Üyesi Muzaffer KARAASLAN'ın Augustus dönemi Roma'sında nüfus sorununu çözmeye yönelik yasal

düzenlemeleri irdeleyen “*Augustus Zamanında Roma Vatandaşlarının Nüfusunu Artırmaya Yönelik Yasal Düzenlemeler*” başlıklı eserinden; Dr. Öğr. Üyesi Melisa KONFİDAN’ın gemi mülkiyetinin devrinin gemi kira sözleşmesine etkisini inceleyen “*Gemi Mülkiyetindeki Değişikliğin Gemi Kira Sözleşmesine Etkisi*” isimli eserinden; Arş. Gör. Dr. Seda PALANDUZ’un konsolide finansal tablolara ilişkin TFRS 10’un kaynağı olan kontrol kavramının anonim ortaklıklardaki görünümünü irdeleyen “*Anonim Ortaklıklar Özelinde TFRS 10’da Finansal Konsolidasyonun Çıkış Noktası Olarak “Kontrol”*” isimli çalışmasından ve son olarak Arş. Gör. Dr. Esmâ Elif ŞAFÂK SARIKAYA’nın hayata kast sebebiyle boşanma davası açma hakkına getirilen sınırlamaları temel haklar açısından tartışan “*Özel Boşanma Sebebi Olarak Hayata Kastın Unsurları ve TMK m. 162 Uyarınca Dava Hakkını Ortadan Kaldıran Hallere Eleştirel Bir Bakış*” isimli eserinden oluşmaktadır.

Her zaman olduğu gibi ilgi ve eleştirilerinizi bekliyoruz. Dergimizde yer alan değerli çalışmaların okuyucularımıza ve konuya ilgi duyan herkese faydalı olmasını diliyor, bir sonraki sayımızda yeniden buluşmayı umuyoruz.

Prof. Dr. **Tuğrul Bayazıt KATOĞLU**
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

KAMU HUKUKU

Kelsen'in Hukuk Kuramında Spinoza Etkisi^(*)

The Effect of Spinoza on Kelsen's Legal Theory

Dr. Öğr. Üyesi Ali ACAR^(**)

Öz:

Bu çalışmada, Cemal Bâli Akal'ın Hans Kelsen'in saf hukuk kuramının ve *Grundnorm* kavramının Spinoza'dan doğrudan etkiler taşıdığı yönündeki iddiasını ayrıntılı biçimde incelemeye çalıştım. Bu incelemede, bir yandan iki düşünür arasındaki olası fikri yakınlıkları ortaya koymayı, diğer yandan ise bu yakınlıkların doğrudan bir etkilenmeye işaret edip etmediğini değerlendirdim. Vardığım sonuç, Kelsen'in Spinoza'yı birkaç yerde, oralarda da yüzeysel olarak anmış olmasının, onun Spinoza'dan doğrudan etkilendiğini göstermek için yeterli olmadığı yönündedir. Spinoza'nın on dokuzuncu ve yirminci yüzyıl başlarındaki Alman alımlanışı, Kelsen'in devraldığı entelektüel bağlamı etkilemiş ve şekillendirmiştir. Lakin bu etki, doğrudan olmaktan ziyade bağlamsal olarak anlaşılmalıdır. Bununla birlikte bazı noktalarda, Kelsen'in hukuk kuramıyla Spinoza'nın hukuk anlayışı arasında paralellikler olduğu doğrudur. Nitekim iki düşünür arasında, özellikle içkinlik, monizm ve iradecilik karşıtlığı gibi temalar üzerinden kurulabilecek anlamlı paralellikler mevcuttur. Spinoza ile Kelsen'in karşılaştırılması, hukuk ve devlet gibi konular ile geçerlilik ve etkililik gibi kavramlara dair görüşlerindeki benzerliği, ancak devrim/direnış ile egemenlik gibi bazı kavramlara dair görüşlerinde de farklılığı anlamamıza yardımcı olur. Bu keşifim ve ayırım noktaları, hem Spinoza'nın hukuk kuramının hem de Kelsen'in saf hukuk kuramının daha derinlikli anlaşılmasına katkı sağlayacak verimli bir araştırma alanı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler:

Kelsen, Spinoza, Temelnorm, Hukuki Pozitivizm, Doğal Hukuk.

Abstract:

In this study, I have endeavoured to examine in detail Cemal Bâli Akal's claim that Hans Kelsen's theory of pure law and the concept of the *Grundnorm* bear direct influences from Spinoza. In this examination, I have sought, on the one hand, to highlight the possible intellectual affinities between the two thinkers and, on the other hand, to assess whether these affinities point to direct influence. My conclusion is that the fact that Kelsen mentioned Spinoza in only a few places, and even there only superficially, is not sufficient to demonstrate that he was directly influenced by Spinoza. The reception of Spinoza in Germany during the nineteenth and early twentieth centuries influenced and shaped the intellectual context from which Kelsen drew. However, this influence should be understood as contextual rather than direct. Nevertheless, it can be said that there are parallels between Kelsen's theory of law and Spinoza's understanding of law in certain respects. Indeed, there are meaningful parallels that can be drawn between the two thinkers, particularly regarding themes such as immanence, monism and the

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 31.03.2026 / Kabul Tarihi: 13.05.2026.

^(**) Çankaya Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Anabilim Dalı, Ankara-Türkiye,

E-posta: aliacar@cankaya.edu.tr,

Orcid: 0000-0002-7389-1516.

opposition to voluntarism. A comparison of Spinoza and Kelsen helps us to understand the similarities in concepts such as law and the state, as well as validity and efficacy, whilst also highlighting the differences in certain concepts such as revolution/resistance and sovereignty. These points of convergence and divergence offer a fruitful area of research that will contribute to a deeper understanding of both Spinoza's theory of law and Kelsen's pure theory of law.

Keywords:

Kelsen, Spinoza, Grundnorm, Legal Positivism, Natural Law.

Bir İnsan Hakkı Olarak Cinsiyet Kimliği ve Öz-belirlenim Hakkı^(*)

Gender Identity as a Human Right and the Right to Self-Determination

Dr. Öğr. Üyesi Reyda ERGÜN^(**)

Öz:

Cinsiyet ve cinselliğin toplumsal ve kültürel kuruluşunun dezavantajlı kıldığı grupların deneyimlerinin insan hakları hukukunda görünür hale gelmesi uzun mücadelelerin sonucunda gerçekleşmiştir. Hukuka eleştirel yaklaşımlar içinde eleştirel bir analitik araç olarak kullanılmaya başlanan queer teori, hukukun bu dışlayıcı kuruluştaki rolünü sorgulama imkânı sunar. İnsan hakları hukuku da bu perspektiften incelenebilir. Trans hakları mücadelesinin cinsiyet kimliği temelindeki talepleri uluslararası insan hakları hukukunda kademeli olarak tanınmıştır. Bu gelişim içinde yavaş yavaş bir cinsiyet kimliği hakkı kategorisi oluşmaya başlamıştır. Bu hakkın uluslararası insan hakları hukukundaki temellendirme biçimleri incelendiğinde, ilgili hakkın temelinde öz-belirlenim hakkı olduğu görülür. Öz-belirlenim hakkı, insan onuru, insan özgürlüğü, kişisel özerklik ve kişisel kimlik kavramlarıyla bir bütünlük oluşturur ve cinsiyet kimliği hakkının tüm yönleri açısından etki doğurur. Yıllar içinde cinsiyetin hukuki tanımları anlamında biyolojik modelden tıbbi modele ve son olarak öz-belirlenim modeline doğru bir geçiş yaşanmıştır. Bu anlamda özellikle Amerikalılar Arası İnsan Hakları Mahkemesi öncü bir rol oynamaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi cinsiyet kimliğine ilişkin konuları genelde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkı kapsamında incelemektedir. İçtihadı cinsiyet kimliği hakkına ilişkin öz-belirlenim hakkı temelinde kademeli bir gelişim göstermektedir.

Anahtar Kelimeler:

Cinsiyet Kimliği, Öz-belirlenim, Trans Hakları, Kişisel Kimlik, Kişisel Özerklik.

Abstract:

The experiences of groups disadvantaged by the social and cultural construction of gender and sexuality have become visible in human rights law as a result of long struggles. Queer theory, which has begun to be used as a critical analytical tool within critical approaches to law, offers the opportunity to question the role of law in this exclusionary construction. Human rights law can also be examined from this perspective. The demands of the trans rights movement based on gender identity have been gradually recognized in international human rights law. Within this development, a category of the right to gender identity has slowly begun to emerge. An examination of the ways in which this right is grounded in international human rights law reveals that the right to self-determination lies at its foundation. The right to self-determination is closely linked to the concepts of human dignity, human freedom, personal

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 31.03.2026 / Kabul Tarihi: 03.06.2026.

^(**) Kadir Has Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Anabilim Dalı, İstanbul-Türkiye,
E-posta: reyda.ergun@khas.edu.tr,
Orcid: 0000-0001-9612-8444.

autonomy, and personal identity, and affects all aspects of the right to gender identity. Over the years, there has been a shift in the legal definitions of gender from the biological model to the medical model and finally to the self-determination model. In this regard, the Inter-American Court of Human Rights plays a particularly pioneering role. The European Court of Human Rights generally examines issues related to gender identity within the scope of the right to respect for private life guaranteed under Article 8 of the European Convention on Human Rights. Its case law shows a gradual development of the right to gender identity grounded in the right to self-determination.

Keywords:

Gender Identity, Self-determination, Trans Rights, Personal Identity, Personal Autonomy.

Sosyal Devletin Temel Taşı: Yoksullukla Mücadelede İnsan Onurunu Korumak^(*)

The Cornerstone of the Welfare State: Protecting Human Dignity in the Fight Against Poverty

Murat İDUĞ^(**)

Öz:

Bu makale, yoksulluğun çok boyutlu niteliğini ve ekonomik, sosyal ve kültürel haklarla olan ilişkisini inceleyerek, yoksullukla mücadelenin yalnızca ekonomik bir mesele olmadığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Yoksulluk, bireylerin temel yaşam ihtiyaçlarını karşılayamamalarının ötesinde, toplumsal dışlanmaya ve insan onurunun zedelenmesine yol açan yapısal bir olgu olarak ele alınmaktadır. Çalışmada, ekonomik küreselleşmenin gelir eşitsizliklerini derinleştirdiği ve bu sürecin özellikle dezavantajlı gruplar üzerinde yoksulluğun etkilerini artırdığı savunulmaktadır. Bu bağlamda sosyal devlet anlayışının, yoksullukla mücadelede temel bir politika ve sorumluluk alanı oluşturduğu ileri sürülmektedir. Ekonomik, sosyal ve kültürel hakların etkin biçimde tanınması ve uygulanması, yoksullukla mücadelenin vazgeçilmez unsurları olarak değerlendirilmektedir. Bu noktada, modern sosyal devletin anayasal yükümlülükleri çerçevesinde yoksullukla mücadelenin, sadece bir refah artışı hedefiyle değil, aynı zamanda bireyin onurlu bir yaşam sürme hakkının korunması gayesiyle ele alınması gerektiği düşünülmektedir. Makale, yoksulluğu insan onuru kavramı çerçevesinde ele alarak, hak temelli bir yaklaşımın benimsenmesinin ve sosyal politikaların güçlendirilmesinin, yoksulluğun yalnızca sonuçlarının değil, aynı zamanda yapısal nedenlerinin de ortadan kaldırılması bakımından zorunlu olduğunu savunmaktadır.

Anahtar Kelimeler:

Yoksulluk, İnsan Onuru, Sosyal Haklar, Sosyal Devlet, Pozitif Yükümlülükler.

Abstract:

This article aims to demonstrate that the fight against poverty is not merely an economic issue by examining the multidimensional nature of poverty and its relationship with economic, social, and cultural rights. Beyond the inability of individuals to meet their basic living needs, poverty is addressed as a structural phenomenon leading to social exclusion and the impairment of human dignity. The study argues that economic globalization deepens income inequalities and that this process exacerbates the impacts of poverty, particularly on disadvantaged groups. In this context, it is asserted that the concept of the social state constitutes a fundamental policy area and responsibility in the fight against poverty. The effective recognition and implementation of economic, social, and cultural rights are considered indispensable elements of combating poverty. At this point, it is considered that within the framework of

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 10.10.2025 / Kabul Tarihi: 21.03.2026.

^(**) İstanbul Medipol Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku, Doktora Programı Öğrencisi, İstanbul-Türkiye, E-posta: muratidug@yahoo.com, Orcid: 0009-0000-3192-2903.

the constitutional obligations of the modern social state, the fight against poverty should be addressed not only with the goal of increasing welfare but also with the aim of protecting the individual's right to lead a dignified life. By addressing poverty within the framework of human dignity, the article argues that adopting a rights-based approach and strengthening social policies are essential for eliminating not only the consequences of poverty but also its structural causes.

Keywords:

Poverty, Human Dignity, Social Rights, Social State, Positive Obligations.

Jean-Jacques Rousseau'nun Siyaset Felsefesinde İnsan Doğasının Eşitlik ve Özgürlükle İlişkisi^(*)

The Relationship of Human Nature with Equality and Freedom in Jean-Jacques Rousseau's Political Philosophy

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KOÇAK^(**)

"But the Hebrew word, the word timshel- 'Thou mayest'-that gives a choice. It might be the most important word in the world. That says the way is open. That throws it right back on a man. For if 'Thou mayest'-it is also true that 'Thou mayest not.' Don't you see?"^(**)

Öz:

Jean-Jacques Rousseau'nun siyaset felsefesinin çözmeyi amaçladığı temel sosyo-politik sorun, uygarlaşma sürecinde aralarında gelişen eşitsizlik nedeni ile insanların ihtiyaçlarını karşılamak için giderek birbirlerine bağımlı hale geldiği bir dünyada insanın özgürlüğünü korumanın bir yolunu bulmaktır. Rousseau çözüm için özgür ve eşit vatandaşların bizatihi egemen olduğu bir toplulukta yaşamalarına imkan tanıyan kurumları inşa etmeyi amaçlayan siyasi-hukuki çözümün yanında, siyasi-hukuki çözümü işlevsel kılacak, yurttaşlık erdeminin de gerekli olduğuna inanır. Yurttaşlık erdemi ise hem özerkliği besleyen, hem de yıkıcı kişisel çıkar biçimlerinin oluşumunu önleyen bir insan doğası kavrayışının mümkün olduğunun gösterilmesine bağlıdır. Zira, toplumsallaşma ve politik kurumsallaşma için insan doğasında uygun psikolojik/ahlaki motivasyonların bulunması gerekir. Rousseau insanların sosyal bağımlılığının özgürlükle uzlaştırılmasının ve eşit ahlaki saygı görmelerinin mümkün olduğunu göstermek için insan doğasına ve bu doğaya içkin 'insanın doğal iyiliği' temel fikrine başvurur. Rousseau'ya göre 'insanın doğal iyiliği'ne içkin insani kapasiteler, amour de soi ve merhamettir. Ayrıca, özgür irade ve yetkinleşebilme, insani gelişiminin kaynağı olan yeteneklerdir. Amour de soi'nin sosyalleşme ile aldığı form olan amour-propre ve sayılan diğer kapasite ve yetenekler, medeni toplumda insanların eşitliğini, özgürlüklerini ve yurttaşlık erdeminin destekleyebilir veya bu amaçlara ulaşmayı mümkün kılacak şekilde yorumlanabilir. Bu makalede, Rousseau'nun söz konusu perspektifi yansıtan eserleri ve araştırma konusuna ilişkin literatür yorumlanarak aktarılmıştır.

Anahtar Kelimeler:

Jean-Jacques Rousseau, İnsanın Doğal İyiliği, Özgürlük, Eşitlik, Amour-Propre.

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 04.03.2026 / Kabul Tarihi: 18.05.2026.

^(**) Dicle Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Anabilim Dalı, Diyarbakır-Türkiye,

E-posta: mkocak2@gmail.com,

Orcid: 0000-0002-0645-9299.

^(**) STEINBECK, John, East of Eden, Londra, 1992, s. 303.

Abstract:

The main socio-political problem that Jean-Jacques Rousseau's political philosophy aims to solve is to find a way to preserve human freedom in a world where people are increasingly dependent on each other to meet their needs due to the inequality that has developed between them in the process of civilization. Rousseau believes that in addition to the political-legal solution that aims to build institutions that allow free and equal citizens to live in a community where they are truly sovereign, civic virtue is also necessary to make the political-legal solution functional. Civic virtue, however, depends on demonstrating the possibility of a conception of human nature that both nurtures autonomy and prevents the formation of the destructive forms of self-interest. Because appropriate psychological/moral motivations must be found in human nature for socialization and political institutionalization. Rousseau appeals to human nature and the fundamental idea of the 'natural goodness of man' inherent in this nature to demonstrate that it is possible to reconcile people's social dependence with freedom and to ensure that they receive equal moral respect. According to Rousseau, the human capacities inherent in the 'natural goodness of man' are amour de soi and compassion. Furthermore, free will and perfectibility are the talents that are the source of human development. Amour-propre, the form that amour de soi takes through socialization, and the other capacities and abilities mentioned, can either support the equality, freedom and civic virtue of people in civil society, or can be interpreted as enabling these ends to be achieved. In this article, Rousseau's works reflecting this perspective and the literature on the research topic are interpreted and presented.

Keywords:

Jean-Jacques Rousseau, Natural Goodness of Man, Freedom, Equality, Amour-Propre.

AİHS'in 2. Maddesi Kapsamında Trafik Güvenliği ve Devletin Pozitif Yükümlülükleri: Smiljanic/Hırvatistan Kararı Üzerinden Bir İnceleme^(*)

Traffic Safety and Positive Obligations of the State Under Article 2 of the ECHR: An Analysis Through the Smiljanic/Croatia Judgment

Dr. Öğr. Üyesi Bahar KONUK SOMMER^(**)

Öz:

Trafik kazaları, dünya genelinde önlenabilir ölüm nedenlerinin başında gelmektedir. Geçmişte yalnızca ulaşımın bir mesele olarak kabul edilen trafik güvenliği, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin yaşam hakkı kapsamında geliştirdiği pozitif yükümlülükler doktriniyle bir insan hakları meselesi haline gelmiştir. Mahkeme'nin 2021 tarihli Smiljanic/Hırvatistan kararı bu dönüşümün önemli bir örneğidir. Kararda Mahkeme, trafik kurallarını defalarca ihlal etmiş bir sürücünün etkin biçimde denetlenmemesi sonucunda meydana gelen ölümlü kaza nedeniyle devletin yaşam hakkından doğan hem maddi hem de usule ilişkin pozitif yükümlülüklerini ihlal ettiğini tespit etmiştir. Kararın temel katkısı, tekrarlayan trafik ihlallerinin öngörülebilir ve sistematik bir risk oluşturduğunu kabul ederek devletin bu tür ihlalleri izleme, caydırıcı yaptırım uygulama ve etkili bir denetim mekanizması kurma yükümlülüğünü açıkça ortaya koymasındır. Böylece karar, taraf devletlerin trafik güvenliği alanında yalnızca kural koymakla yetinmeyip bu kuralların uygulamada etkin biçimde işletilmesini sağlama yükümlülüğünü de teyit etmektedir. Sonuç olarak Smiljanic kararının, bazı yönlerinin tartışmaya açık olduğunun kabulü ile birlikte, yaşam hakkı doktrininin gelişiminde önemli bir dönüm noktası teşkil ettiğinin söylenmesi gerekir.

Anahtar Kelimeler:

Yaşam Hakkı, Pozitif Yükümlülükler, Trafik Güvenliği, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Smiljanic/Hırvatistan.

Abstract:

Traffic accidents are among the leading preventable causes of death worldwide. Once regarded solely as a matter of transportation, traffic safety has evolved into a human rights issue through the doctrine of positive obligations developed by the European Court of Human Rights within the scope of the right to life. The Court's 2021 judgment in Smiljanic/Croatia represents a significant example of this transformation.

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 17.03.2026 / Kabul Tarihi: 07.05.2026.

^(**) İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, İnsan Hakları Anabilim Dalı, İzmir-Türkiye,

E-posta: bahar.konuk.sommer@ikc.edu.tr,

Orcid: 0000-0002-0320-5947.

The Court held that the State had violated both its substantive and procedural positive obligations arising from the right to life, on account of a fatal accident caused by a driver who had repeatedly violated traffic rules without being effectively monitored. The key contribution of the judgment lies in its recognition that recurring traffic violations constitute a foreseeable and systematic risk, thereby explicitly establishing the State's obligation to monitor such violations, impose deterrent sanctions, and establish an effective supervisory mechanism. The judgment thus reaffirms that States Parties are obliged not merely to enact rules in the field of traffic safety but also to ensure their effective implementation in practice. In conclusion, while certain aspects of the Smiljanic judgment remain open to debate, it constitutes an important milestone in the development of the right to life doctrine.

Keywords:

Right to Life, Positive Obligations, Traffic Safety, European Court of Human Rights, Smiljanic/Croatia.

Althusserci Bir Perspektiften İnsan Hakları ve Hak Siyaseti: Sınıf Mücadelesinin Bir Mevzisi Olarak Haklar^(*)

Human Rights and Rights-Based Politics from an Althusserian Perspective: Rights as a Site of Class Struggle

Ali Berk PERÇİNER^(**)

Öz:

Bu çalışma, insan hakları fikrinin ve hak siyasetinin Marksist düşünür Louis Althusser'in ideoloji ve yeniden üretim kuramları özelindeki izdüşümlerini saptamayı amaçlar. İnsan hakları fikrine yöneltilen eleştirilerin Althusser düşüncesindeki kavramlarla yeniden düşünülmesi, hak siyasetinin sınıf mücadelesinin aracı olarak doğurduğu imkân ve kısıtlılıkların saptanması hedeflenmiştir. Bu bağlamda Althusser düşüncesinin söz konusu kavramlara yönelik yaklaşımının Marksist literatürdeki özgül konumu saptanmıştır. Althusser'in teorik anti-hümanizmi bağlamında insan haklarının hümanist kökenleri incelenmiş, ardından ideoloji, özneleştirme (*interpellation*) ve devletin ideolojik aygıtları kuramları üzerinden insan haklarının ideolojik konumu analiz edilmiştir. Bu çerçevede insan hakları fikrinin, hukuki ideoloji ile liberal hümanist ideolojinin kesişiminde işleyen bir ideolojik aygıt olarak bireyleri özgür ve eşit hak sahibi özneler olarak çağırdığı ileri sürülmektedir. Makale ayrıca hak temelli siyaset pratiklerinin bu ideolojik çağrıyı maddileştiren bir pratik olarak işlediğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte Althusser'in devletin ideolojik aygıtlarına ilişkin yaklaşımı doğrultusunda hak siyaseti, salt egemen ideolojinin yeniden üretimini sağlayan bir mekanizma olarak değil aynı zamanda sınıf mücadelesinin yürütülebileceği potansiyel bir mücadele alanı olarak da değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler:

Louis Althusser, İnsan Hakları, Hak Siyaseti, Teorik Anti-Hümanizm, Eleştirel Hukuk Çalışmaları.

Abstract:

This study aims to identify the implications of the idea of human rights and rights-based politics within Louis Althusser's theories of ideology and reproduction. It reconceptualizes critiques directed at human rights through the conceptual apparatus of Althusserian thought and examines the possibilities and limitations generated by rights-based politics as an instrument of class struggle. In this respect, the position of Althusser's thought in relation to these concepts within the broader Marxist literature is

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

^(*) Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 07.03.2026 / Kabul Tarihi: 14.04.2026.

^(**) Kadir Has Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kamu Hukuku Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul-Türkiye, E-posta: aliberk.perciner@stu.khas.edu.tr, Orcid: 0009-0003-3696-7029.

examined. The humanist origins of human rights are analyzed in the context of Althusser's theoretical anti-humanism, followed by an examination of the ideological status of human rights through his theories of ideology, interpellation, and the Ideological State Apparatuses. Within this framework, the article argues that the idea of human rights functions as an ideological apparatus operating at the intersection of juridical ideology and liberal humanist ideology, interpellating individuals as free and equal rights-bearing subjects. The article further demonstrates that rights-based political practices materialize this ideological interpellation. Nonetheless, in line with Althusser's account of the Ideological State Apparatuses, rights-based politics is assessed not merely as a mechanism reproducing the hegemonic ideology but also as a potential terrain through which class struggle may be conducted.

Keywords:

Louis Althusser, Human Rights, Rights-Based Politics, Theoretical Anti-Humanism, Critical Legal Studies.

Bulaşıcı Hastalıklarla Mücadele Tedbirleri, Aşılamalar ve İnsan Hakları^(*)

Measures Against Infectious Diseases, Vaccination, and Human Rights

Selçuk UYANIK^(**)

Öz:

Bu çalışmada, COVID-19 pandemisi sırasında alınan halk sağlığı önlemlerinin, insan hakları ve aşılama politikaları üzerindeki etkileri özetlenmektedir. Pandemi boyunca birçok ülkede uygulanan karantina, seyahat yasakları, okul kapanmaları ve dijital takip gibi tedbirler, kamu sağlığını korumayı amaçlıyor olsa da hareket özgürlüğü, özel hayatın gizliliği, eğitim ve mülkiyet haklarında ciddi kısıtlamalara yol açmıştır. Bu kısıtlamaların, anayasamızda çerçevesi çizilmiş olan temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasında aranacak şartlara uygun olarak düzenlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Salgının kontrolünde en etkili yöntem olarak öne çıkan aşı uygulamalarının özellikle aşılardan hızlı geliştirilmesi, yan etki endişeleri, infodemi ve aşı tereddüdü nedeniyle olumsuz etkilenmesi üzerinde durulmuştur. Çalışmada, kullanılan aşı türleri, geliştirme süreçleri ve yan etkileri açıklanmakta, ayrıca küresel aşı adaletsizliğine dikkat çekilmektedir. Aşı tartışmaları, bireyin beden dokunulmazlığı ile devletin kamu sağlığını koruma yükümlülüğü arasındaki denge üzerinden ele alınmıştır. Toplum sağlığı için gerekli görülen hallerde zorunlu aşının meşruluğunu savunan AIHM'nin Vavříčka kararı ve Türkiye'de açık bir yasal düzenleme olmadığından aşı uygulamaları için kanuni düzenleme gerekliliği tartışılmıştır. Sonuç olarak, dünyayı bekleyen salgınlarla mücadele için salgınlara hazırlıklı olmak amacıyla, küresel iş birliği, doğru bilgilendirme, sağlık okuryazarlığı ve insan haklarına uygun yasal çerçevelerin gereği ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler:

Halk Sağlığı Tedbirleri, İnsan Hakları, COVID-19 Aşıları, Aşı Uygulamaları, Aşı Tereddüdü.

Abstract:

This study summarizes the effects of the COVID-19 pandemic on public health measures, human rights, and vaccination policies. Although measures such as quarantines, travel bans, school closures, and digital tracking implemented in many countries during the pandemic aimed to protect public health, they led to significant restrictions on freedom of movement, privacy, education, and property rights. It is emphasized that these restrictions must comply with constitutional principles and the principle of proportionality. Vaccination emerged as the most effective method of controlling the pandemic. However, due to the rapid development of vaccines, concerns about side effects, and the infodemic, vaccine hesitancy increased. The study explains the types of vaccines used, their development processes, and

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 18.12.2025 / Kabul Tarihi: 14.04.2026.

^(**) Medipol Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sağlık Hukuku, Doktora Programı Öğrencisi, İstanbul-Türkiye,
E-posta: dr.suyanik@gmail.com,
Orcid: 0009-0000-4372-1607.

side effects, and draws attention to global vaccine inequity. The debates on vaccination are discussed through the balance between the individual's bodily integrity and the state's obligation to protect public health. The ECtHR's *Vavřička* decision states that mandatory vaccination may be legitimate when deemed necessary for public health. In Türkiye, however, due to the lack of explicit legislation, a legal regulation is required for the implementation of vaccinations. In conclusion, preparing for future outbreaks requires global cooperation, accurate information, health literacy, and legal frameworks that comply with human rights.

Keywords:

Public Health Measures, Human Rights, COVID-19 Vaccines, Vaccination Practices, Vaccine Hesitancy.

ÖZEL HUKUK

Evlilikte Cinsiyet Geçiş Sürecinin Tamamlanmasının Evlenme Yoluyla Türk Vatandaşlığının Kazanılması Bakımından İncelenmesi^(*)

An Analysis of the Completion of the Gender Transition Process in Marriage in Terms of Acquiring Turkish Citizenship Through Marriage

Dr. Öğr. Üyesi Merve ACUN MEKENGEÇ^(**)

Öz:

Evlenme yoluyla Türk vatandaşlığının kazanılabilmesi için devam eden bir evliliğin bulunması gerekmektedir. Türk hukukunda evlilik bir kadın ve bir erkek arasında gerçekleşebilmektedir. Evli bir kimse cinsiyet geçiş sürecini tamamladığında ise aynı cinsiyetten kişilerin evliliği söz konusu olacaktır. Türk hukukunda evli bir kimsenin cinsiyet geçiş sürecini tamamlamasının mevcut evliliği etkisinin ne olacağı ise tartışmalıdır.

Evlenme yoluyla Türk vatandaşlığını kazanmak için aranan şartlar, aslında başvuru yapan yabancıda aranmaktadır. Ancak taraflardan birinin cinsiyet geçiş sürecini tamamlaması halinde -en azından fiilen- aynı cinsiyetten iki kişinin evliliği söz konusu olacaktır. Bu durumun bir istisna teşkil edip etmeyeceği makale kapsamında ayrıca ele alınmıştır. Değerlendirme yapılırken her bir şart olası durumlar göz önüne alınarak incelenmiştir. Yine, bu konuda idarenin takdir yetkisinin nasıl tezahür edeceği de makale kapsamında ele alınan bir diğer konuyu oluşturmaktadır.

Cinsiyet geçiş sürecinin tamamlanmasının başvuru esnasında gerçekleşmesi veya başvurudan sonra gerçekleşmesi de mümkündür. Her iki olasılığın da kazanılan Türk vatandaşlığına etkisi değerlendirilmiştir. Zira bu durumda Türk vatandaşlığının iptali ya da geri alınmasının tartışılması gereği hasıl olacaktır. Makale kapsamında tüm bu hususlar üzerinde durulmuş ve konuya ilişkin somut çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler:

Cinsiyet Değişikliği, Evlilik, Türk Vatandaşlığı, Vatandaşlığın Kazanılması, Vatandaşlığın Kaybı.

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 23.09.2025 / Kabul Tarihi: 02.01.2026.

^(**) Kocaeli Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Milletlerarası Özel Hukuk Anabilim Dalı, Kocaeli-Türkiye,

E-posta: merve.acunmekengec@kocaeli.edu.tr,

Orcid: 0000-0001-7091-3153.

Abstract:

In order to acquire Turkish citizenship through marriage, an ongoing marriage must exist. Under Turkish law, marriage can take place between a woman and a man. When a married person completes their gender transition process, the marriage will be between persons of the same gender. Under Turkish law, the effect of a married person completing their gender transition process on their existing marriage is a matter of debate.

The conditions required to obtain Turkish citizenship through marriage are actually the conditions that the applicant foreigner is required to meet. However, if one of the parties has completed the gender transition process, at least in practice, it will be a marriage between two persons of the same gender. Whether this situation constitutes an exception is also discussed in the article. During the examination, each condition was reviewed by considering all possible scenarios. Furthermore, how the administration's discretionary power will materialize in this regard is another topic addressed in the article.

The gender transition process may be completed either at the time of application or after the application. The impact of both possibilities on acquired Turkish citizenship has been evaluated. In such cases, the revocation or withdrawal of Turkish citizenship would need to be discussed. This article addresses all these issues and offers concrete solutions.

Keywords:

Completion of the Gender Transition Process, Marriage, Turkish Citizenship, Acquisition of Citizenship, Loss of Citizenship.

Tüzel Kişilerin Ehliyetine Uygulanacak Hukukun Tespitinde Atıf (*Renvoi*) Teorisi^(*)

The Theory of Renvoi in Determining the Applicable Law to the Legal Capacity of Legal Persons

Dr. Öğr. Üyesi Melis AVŞAR^(**)

Öz:

Bu çalışmada, atıf teorisinin tüzel kişilerin ehliyetine uygulanacak hukukun tespitinde uygulanması konusu ele alınmıştır. Ayrıca bu inceleme yapılmadan önce tüzel kişinin tâbiyeti ve tanınması konuları, yabancı bir tüzel kişinin Türkiye’de ne zaman ehliyetli kabul edileceği bakımından incelenmiştir. Tüzel kişilerin ehliyetine uygulanacak hukuk MÖHUK m. 9/4 ve m. 9/5’te düzenlenmiş olup idare merkezi esası kabul edilmiştir. 9. maddenin ilk üç fıkrasında ise gerçek kişilerin ehliyetine ilişkin konular düzenlenmiştir. Ehliyet, kişiler hukukuna ait bir konu olması sebebiyle uygulanacak hukukun tespitinde MÖHUK m. 2/3 çerçevesinde atfın dikkate alınması gerekecektir. Bu esas gerçek kişilerin ehliyetine uygulanacak hukuk bakımından tartışmasız bir şekilde kabul edilmektedir. Bununla birlikte tüzel kişilerin ehliyetine uygulanacak hukukun tespitinde atfın uygulanabilirliği doktrinde ve mahkeme içtihatlarında çok fazla inceleme konusu yapılmamıştır. Milletlerarası özel hukukta atıf teorisinin uygulanmasının gerekçeleri olarak milletlerarası karar ahenginin sağlanması ve kişi ile en sıkı ilişkili hukuk uygulanarak milletlerarası özel hukuk hakkaniyetinin gerçekleştirilmesi gösterilmektedir. Bu amaçlar ve MÖHUK m. 2/3’ün lafzının yorumlanması, tüzel kişilerin ehliyetine uygulanacak hukukta atıf teorisinin uygulanabilirliğini belirlemede önemli olacaktır.

Anahtar Kelimeler:

Renvoi, MÖHUK m. 2/3, Tüzel Kişilerin Ehliyeti, MÖHUK m. 9/4, Taraf Ehliyeti.

Abstract:

This study examines the application of the *renvoi* theory to determining the law applicable to the capacity of legal persons. Before addressing this issue, the nationality and recognition of legal persons are analyzed to establish when a foreign legal person is considered to have capacity in Türkiye. The law governing the capacity of legal persons is regulated in Articles 9/4 and 9/5 of the Turkish Code of Private International Law (PIL), which adopts the administrative seat principle. Since capacity is part of the law of persons, *renvoi* must be considered under Article 2/3 of the Code when determining the applicable law. This approach is undisputed for natural persons but has received little attention regarding legal persons. Doctrine and case law provide limited guidance on whether *renvoi* applies to

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 29.09.2025 / Kabul Tarihi: 20.03.2026.

^(**) İstanbul Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Milletlerarası Özel Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul-Türkiye,

E-posta: melis.avsar@istanbul.edu.tr,

Orcid: 0000-0001-7957-6851.

the capacity of legal persons. The justifications for *renvoi* in private international law are promoting international harmony of decisions and ensuring justice by applying the law most closely connected to the dispute. These purposes, along with the interpretation of Article 2/3, will be decisive in assessing whether *renvoi* applies to the law governing the capacity of legal persons.

Keywords:

Renvoi, Turkish Code of PIL art. 2/3, Legal Capacity of Legal Persons, Turkish Code of PIL art. 9/4, Capacity to be a Party.

Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirketlerde Pay Senedi Türünün Dönüştürülmesi^(*)

Conversion of Share Certificate Types in Joint-Stock Companies under the Turkish Commercial Code

Arş. Gör. Melis Gizem ÇIĞŞAR^(**)

Öz:

Anonim şirketlerde paylar kural olarak nama yazılı veya hamiline yazılı pay senetlerine bağlanabilmektedir. Pay senedinin türü, pay sahipliğinin belirlenmesi, payların devredilebilirliği ve şirketin ortaklık yapısının korunması bakımından önemli hukuki sonuçlar doğurmaktadır. Bu nedenle pay senedi türü, anonim şirketler hukukunda yalnızca teknik bir ayrım olmayıp, pay devri rejimini ve pay sahipliği ilişkilerini doğrudan etkileyen bir hukuki kurum niteliği de taşımaktadır. Özellikle nama yazılı pay senetleri bakımından pay sahipliğinin şirket nezdinde izlenebilir olması, buna karşılık hamiline yazılı pay senetlerinde pay devrinin daha kolay gerçekleşebilmesi, bu iki pay türü arasında önemli farklar yaratmaktadır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu TTK m. 485 hükmü ile belirli şartların varlığı hâlinde pay senedinin türünün dönüştürme yoluyla değiştirilebileceği düzenlenmiştir. Anılan düzenleme, şirketlerin değişen ekonomik ihtiyaçlara ve ortaklık yapısına uyum sağlayabilmesi bakımından önemli bir esneklik sağlamaktadır. Bununla birlikte pay senedi türünün değiştirilmesi, pay sahiplerinin hukuki durumunu, payların devrine ilişkin rejimi ve şirketin ortaklık yapısını doğrudan etkilediğinden bu imkân belirli koşullara tabi tutulmuştur. Bu çalışmada, TTK m. 485 hükmü çerçevesinde pay senedi türünün dönüştürülmesine ilişkin hukuki çerçeve ele alınmaktadır. Bu kapsamda pay senedi türünün kanuni ve iradi olarak dönüştürülmesi ve dönüştürme için gerekli şartlar ile dönüştürmenin pay sahipleri, şirket ve kamu bakımından doğurduğu sonuçlar incelenecektir.

Anahtar Kelimeler:

Anonim Şirket, Pay Senedi, Nama Yazılı Pay, Hamiline Yazılı Pay, Dönüştürme.

Abstract:

In joint-stock companies, shares may generally be represented by either registered or bearer share certificates. The type of share certificate produces important legal consequences regarding the identification of shareholders, the transferability of shares, and the preservation of the company's ownership structure. Accordingly, the distinction between registered and bearer shares is not merely technical but constitutes a legal institution that directly affects the regime governing share transfers and shareholder relations. In particular, the traceability of ownership in registered shares at the company

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 13.03.2026 / Kabul Tarihi: 20.05.2026.

^(**) Özyeğin Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul-Türkiye,

E-posta: melis.cigsar@ozyegin.edu.tr,

Orcid: 0000-0002-9084-7285.

level, as opposed to the easier transfer of bearer shares, creates fundamental differences between these types of shares. Article 485 of the Turkish Commercial Code No. 6102 (TCC) provides that, under certain conditions, the type of share certificate may be changed through conversion. This provision grants companies flexibility in adapting to changing economic conditions and ownership structures. However, since the conversion of the type of share certificate directly affects the legal position of shareholders, the share transfer regime and the company's ownership structure, this possibility is subject to legal conditions. This study examines the legal framework governing the conversion of share certificate types under Article 485 TCC and the legal consequences of such conversion for shareholders and the company.

Keywords:

Joint-Stock Company, Share Certificate, Registered Share, Bearer Share, Conversion.

Kira Konusunun Devrinin Kira Bedeli Alacağı ve Kiraya Veren Tarafından Açılan Derdest Kira Bedelinin Belirlenmesi Davasına Etkisi^(*)

The Effects of Transfer of Rental Property on Rent Claims and Pending Rent Determination Proceedings by Lessor

Arş. Gör. Dr. Hüseyin Bahadır ÇOLAK^(**)

Öz:

Bu çalışma, kira konusunun devrinin kira bedeli alacağı ile kiraya veren tarafından açılmış derdest kira bedelinin belirlenmesi davasına etkisini incelemektedir. Bu dava sonucunda verilen karar çoğu zaman geçmişe etkilidir. Bu nedenle, verilen karar hem devreden devirden önceki döneme ait kira bedeli alacakları, hem de devralanın devirden sonraki döneme ait kira bedeli alacakları üzerinde etki doğurabilmektedir. Devreden tarafından önceden açılmış ve nihayetinde farklı kişilerin malvarlığına etki edebilecek bu davadaki taraf yapısının devirden nasıl etkileneyeceği ise net değildir. Kira bedeli alacaklarının devreden ve devralan arasında paylaşımı bakımından öğretide ve yargı uygulamasında karşılaşılan kriter tutarlı bir açıklama sunmamaktadır. Bu bağlamda kira bedeli alacağı vadesinden bağımsız olarak her kira döneminin başında doğumu ile kiraya verenin malvarlığına girmektedir. Kira konusunun kira dönemi içinde devredilmesi halinde ilgili döneme ait alacak da kendiliğinden, ancak oransal olarak temlik edilmiş sayılmalıdır. Kira konusunun devrinin derdest kira bedelinin belirlenmesi davasına etkisi bakımından ise dava konusunun bütünüyle devredildiği varsayımına dayanan HMK 125 II hükmünün çekincesiz bir şekilde uygulanmasının kimi hallerde menfaatler dengesine uygun olmayan sonuçlar doğurduğu görülmektedir. Bunun yerine dava konusunun kısmen devredildiği hallerde olduğu gibi devreden ile devralanın yargılamada ihtiyari dava arkadaşı olarak yer alması hem maddi hukuk hem de usul hukuku bakımından daha tutarlı bir çözüm olarak önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler:

Kira Sözleşmesi, Kira Bedelinin Belirlenmesi, Sözleşmenin Yasal Devri, TBK 310, Dava Konusunun Devri.

Abstract:

This paper examines the transfer of property subject to rental contract and its effects on rent claims and pending rent determination proceedings by the lessor. Judgments in such proceedings often have retroactive effects, impacting both the transferor's claims for periods before the transfer and the

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 01.04.2026 / Kabul Tarihi: 17.06.2026.

^(**) Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul-Türkiye,
E-posta: hbcolak@ku.edu.tr,
Orcid: 0000-0001-6274-7175.

transferee's claims thereafter. However, it remains unclear how such transfer affect party status in ongoing proceedings that may produce legal consequences for both parties. The criteria discussed in the literature and case law on allocation of rent claims between transferor and transferee do not provide a coherent explanation. Rent claims arise at the beginning of each rental period and belong to the lessor regardless of their maturity. If the property is transferred mid-period, the corresponding claim should be transferred on a proportional basis by operation of law. Regarding pending rent determination proceedings, the direct application of Code of Civil Procedure Article 125 II may disturb the fair balance of interests, as it presupposes a complete assignment of the subject matter. This paper instead argues that the transfer of rental property has comparable results with the partial transfer of subject matter of the dispute. Accordingly, both transferor and transferee should participate in the pending proceedings as joinders. This approach offers a more coherent solution from both substantive and procedural perspectives.

Keywords:

Rental Contract, Determination of Rent, Statutory Transfer of Contract, TCO 310, Assignment of Subject Matter.

Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Özel Denetim İsteme Hakkı^(*)

Shareholders' Right to Request a Special Audit in Joint-Stock Companies

Av. Ali Murat DOLU^(**)
Prof. Dr. Mehmet HELVACI^(***)

Öz:

Bu çalışmada pay sahiplerinin en önemli haklarından birisi olan özel denetim isteme hakkı incelenmiştir. Özel denetim isteme hakkı 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu m. 438 vd. hükümlerinde düzenlenmiştir. Anonim şirketler hukukunda pay sahiplerinin bilgilendirilmesine ilişkin sistemin bir parçası olan özel denetim isteme hakkı kanunda ikili bir ayırım yapılarak düzenlenmiştir. Özel denetim kararının verildiği mercie göre yapılan bu ayırmda TTK m. 438 çerçevesinde hakkın bireysel yönü, TTK m. 439 çerçevesinde ise azlık hakkı yönü düzenlenmiştir. TTK m. 440 vd. hükümlerde ise özel denetçiye, özel denetim prosedürüne ve özel denetim raporuna ilişkin hükümler yer almaktadır. Özel denetim isteme hakkı şirket içerisinde yönetim mülkiyet ayrımı ve çoğunluk ilkesi çerçevesinde nispeten pasif bir konuma itilmiş olan pay sahiplerinin bilgi edinmeleri için olmazsa olmaz niteliktedir. Hakkın bu önemi çerçevesinde çalışmamızda konu bütüncül bir bakış açısı ile ele alınmaya çalışılmış, bu kapsamda anonim şirketler hukukunda pay sahiplerinin bilgilendirilmesine ilişkin sistem, özel denetim isteme hakkının genel esasları, özel denetime karar verilmesi ve özel denetim süreci ve sonuçları olmak üzere dört ayrı bölümde hak bütün yönleri ile incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler:

Özel Denetim, Özel Denetim İsteme Hakkı, Pay Sahipliği Hakları, Aydınlanma Hakkı, Özel Denetim Davası.

Abstract:

In this study, the shareholders' right to request a special audit is examined. The right is one of the most important rights of shareholders concerning access to information in joint-stock companies. The right to request a special audit is regulated through a dual distinction under Article 438 et seq. of the Turkish Commercial Code (TCC) No. 6102. In this distinction, made based on the authority that grants

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 26.12.2025 / Kabul Tarihi: 20.01.2026.

Bu çalışma İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Doktora Programı kapsamında yürütülen araştırmalar sonucunda hazırlanmıştır.

^(**) Avukat, İstanbul Barosu;

İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk, Doktora Programı Öğrencisi, İstanbul-Türkiye,

E-posta: alimuratsolu@gmail.com,

Orcid: 0000-0002-0733-8835.

^(***) İstanbul Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, Öğretim Üyesi, İstanbul-Türkiye,

E-posta: helvac@istanbul.edu.tr,

Orcid: 0000-0002-2811-0928.

the special audit decision, the individual aspect of the right is regulated under TCC art. 438, while the minority right aspect is regulated under TCC art. 439. Provisions regarding the appointment of the special auditor, the special audit procedure, and the special audit report are included in TCC art. 440 et seq. The right has a crucial importance for shareholders to be able to get information due to the separation of ownership and management and the majority principle in joint-stock companies. Given the importance of this right, the special audit is examined comprehensively in this study. In this context, the right is examined in all its aspects across four separate chapters: the system regarding shareholder information in joint-stock company law, the general principles of the right to request a special audit, the decision-making process for a special audit, and the special audit process.

Keywords:

Special Audit, Right to Request a Special Audit, Shareholder Rights, Right to Information, Special Audit Proceedings.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Uyarınca Ölüm Tazminatı^(*)

Death Compensation According to Turkish Code of Obligations Number 6098

Dr. Öğr. Üyesi Oğuz ERSÖZ^(**)

Öz:

Ölüm, gerçek kişiler için doğal ve kaçınılmaz bir son olmasının yanı sıra aynı zamanda hukuki bir olaydır. Hukuki bir olay olarak çeşitli hukuk dallarında birtakım sonuçlara da yol açmaktadır. Bu sonuçlarından bir tanesi de sürekli ve kişisel borç ilişkisi kuran hizmet sözleşmesinde işçinin ölümü halinde işverenin tazminat ödeme borcu olarak karşımıza çıkmaktadır. İşçi öldüğünde hizmet sözleşmesi kendiliğinden son bulmaktadır. Ölüm olayının gerçekleşmesi ile beraber ölüm tazminatı muaccel hale gelir. Bu tazminat hak sahiplerine destek olma amacı taşımaktadır. Ölüm tazminatı, kıdem tazminatından koşulları ve hak sahipleri gibi hususlarda farklılık taşımaktadır. Ölüm tazminatında işçinin kıdemi talebin bir şartı olarak rol oynamaz. Zarar ve kusur unsurları da aranmaz. Bu tazminat, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun getirdiği yeniliklerinden birisidir. Bu çalışmada ölüm tazminatı olarak adlandırılan bu sonuç inceleme konusu yapılmaktadır. Hukuki niteliği, koşulları, hak sahipleri, miktarı ve uygulama alanı gibi özellikleri ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler:

İşçi, İşveren, Hizmet Sözleşmesi, Ölüm, Ölüm Tazminatı.

Abstract:

Death, in addition to being a natural and inevitable end for real people, is also a legal event. As a legal event, it also leads to a number of consequences in various branches of law. One of the consequences of this is the employer's obligation to pay compensation in the event of the employee's death in labor contracts that establish a continuous and personal debt relationship. When an employee dies, the employment contract automatically terminates. Death compensation becomes due upon the occurrence of death. This compensation aims to support the rightful claimants. Death benefits differ from severance pay in terms of conditions and beneficiaries. The employee's seniority is not a relevant condition for the claim. damage and defect are also not necessary. This compensation is one of the innovations introduced by the Turkish Code of Obligations No. 6098. Its legal nature, conditions, rights holders, amount, and scope of application are discussed in this study.

Keywords:

Employee, Employer, Labor Contract, Death, Death Compensation.

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 01.04.2026 / Kabul Tarihi: 06.05.2026.

^(**) Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, Tekirdağ-Türkiye,

E-posta: oersoz@nku.edu.tr,

Orcid: 0000-0002-7698-3942.

Yapay Zekâ Modellerinde Mahkeme Kararlarının Kullanılmasının Amaçla Sınırlılık İlkesi Çerçevesinde Değerlendirilmesi^(*)

An Assessment of the use of Court Decisions in Artificial Intelligence Models in Light of the Purpose Limitation Principle

Öğr. Gör. Dr. Muhammed Burak GÖRENTAŞ^(**)

Öz:

Dijital dönüşüm, yargı kararlarının yapay zekâ modellerinin geliştirilmesinde veri olarak kullanılmasını mümkün kılmış ve bu durum veri koruma hukukunun yerleşik paradigmalarını zorlamaya başlamıştır. Geleneksel veri koruma rejimleri, verinin toplanması ve işlenmesine odaklanmakta, ancak veriden türetilen yapay zekâ modellerinin farklı amaçlarla yeniden kullanılmasını ifade eden ikincil kullanım olgusunu yeterince kapsamamaktadır. Bu çalışma, mahkeme kararlarının yargı dışı aktörler tarafından yapay zekâ modellerinin geliştirilmesi sürecinde veri olarak işlenmesini esas almakta ve ortaya çıkan riskleri amaçla sınırlılık ilkesi çerçevesinde incelemektedir. Bu kapsamda, yapay zekâ modellerinin eğitim sürecinde ortaya çıkan ve istatistiksel ilişkiler ile çıkarımsal kapasiteyi bünyesinde taşıyan model verisinin, klasik kişisel veri-anonim veri ayrımı içerisinde açıklanamadığı savunulmaktadır. Avrupa Birliği hukukunun model düzeyindeki amaç sapmalarına ilişkin bütüncül bir çözüm sunamadığı, Türk hukukunda ise yapay zekâ temelli veri işleme süreçleri karşısında önemli normatif boşluklar olduğu değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda, yapay zekâ modellerinin yalnızca eğitim verisinin toplandığı amaçlarla uyumlu biçimde kullanılmasını sağlayacak açık düzenlemelerin yapılması, otomatik karar alma süreçlerine karşı birey lehine daha güçlü güvencelerin geliştirilmesi ve amaçla sınırlılık ilkesinin model düzeyinde yeniden yapılandırılması gerektiği savunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler:

Amaçla Sınırlılık İlkesi, Hukukta Yapay Zekâ, İkincil Kullanım, Mahkeme Kararlarının Tahmini, Model Verisi.

Abstract:

Digital transformation has made it possible to use judicial decisions as data in the development of artificial intelligence models, and this has begun to challenge the established paradigms of data protection law. Traditional data protection regimes focus on the collection and processing of data but do not sufficiently address the concept of secondary use, which refers to the reuse of AI models derived

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 12.03.2026 / Kabul Tarihi: 05.05.2026.

^(**) Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Başkale Meslek Yüksekokulu, Van-Türkiye,

E-posta: burakgorentas@yyu.edu.tr,

Orcid: 0000-0001-8898-9631.

from data for different purposes. This study focuses on the processing of court decisions as data by non-judicial actors in the development of AI models and examines the resulting risks within the framework of the principle of purpose limitation. In this context, it is argued that model data-which emerges during the training of artificial intelligence models and incorporates statistical relationships and inferential capacity-cannot be explained within the traditional distinction between personal data and anonymous data. It has been assessed that European Union law fails to provide a comprehensive solution regarding purpose deviations at the model level, while Turkish law contains significant normative gaps regarding artificial intelligence-based data processing processes. The study concludes that clear regulations must be established to ensure artificial intelligence models are used solely in accordance with the purposes for which the training data was collected; stronger safeguards in favor of individuals must be developed against automated decision-making processes; and the principle of purpose limitation must be restructured at the model level.

Keywords:

Artificial Intelligence in Law, Model Data, Prediction of Court Decisions, Purpose Limitation Principle, Secondary Use.

Augustus Zamanında Roma Vatandaşlarının Nüfusunu Artırmaya Yönelik Yasal Düzenlemeler^(*)

Legal Regulations Aimed at Increasing the Population of Roman Citizens During the Reign of Augustus

Dr. Öğr. Üyesi Muzaffer KARAASLAN^(**)

Öz:

Nüfus politikalarının temelinde nüfusu kontrol altında tutma çabaları bulunmaktadır. Bu politikalar nüfus artış hızının fazlalığı durumunda artışı azaltmak için kullanılırken, çoğunlukla nüfus artış hızını yükseltmek için kullanılır. Savaşçı bir toplum olan Roma'da vatandaşların nüfusunun azalması Roma'nın varlığını tehdit eden bir sorun olarak görülmüştür. Özellikle ilk imparatorluk (*principatus*) döneminden itibaren nüfus artışının sağlanmasına yönelik birtakım düzenlemelere gidilmiştir. Savaşlarda yaşanan kayıplar yanında Roma'nın özellikle soylu kesiminde çocuk sahibi olma konusundaki isteksizlik dikkatle üzerinde durulması gereken bir sorun olarak görülmüştür. Augustus bu problemi çözmek adına bazı yasal düzenlemeler yapmıştır. Augustus bu düzenlemelerle evlenmeyen ve çocuk yapmayan kimseleri buna sevk etmek için hem yaptırımlardan hem de ödüllerden faydalanmıştır. Ancak Augustus'un amacı her ne pahasına olursa olsun nüfus artışı değildir. Augustus bu artışı isterken toplumsal ahlak, ailenin kutsallığı ve ailenin toplumun temeli olarak kabul edilmesi gerekliliklerini açıkça vurgulamıştır. Augustus bunları bir bütün olarak görmüş, yaptığı yasal düzenlemelerle Roma vatandaşlarının evlenmeleri ve çocuk sahibi olmaları konusunda girişimlerde bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler:

Roma Hukuku, Augustus, Nüfus Politikası, Soylular, Geleneksel Aile.

Abstract:

Population policies are essentially aimed at controlling population dynamics. While such policies may be employed to reduce population growth when growth rates are considered excessive, they have more commonly been used to encourage population increase. In Rome, a militaristic society, the decline in the citizenry was seen as a threat to the state's very existence. Particularly during the Principate period, a number of measures were introduced to encourage population growth. In addition to the losses suffered in wars, the reluctance of the Roman elite to marry and have children emerged as an important social concern. In response to this problem, Augustus enacted several legislative reforms. Through these measures, he sought to encourage marriage and procreation by using both incentives and sanctions. However, Augustus' aim was not population growth at any cost. Rather, he explicitly

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 10.10.2025 / Kabul Tarihi: 27.04.2026.

^(**) Yaşar Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Roma Hukuku Anabilim Dalı, İzmir-Türkiye,

E-posta: muzaffer.karaaslan@yasar.edu.tr,

Orcid: 0000-0002-0308-9683.

emphasized the importance of public morality, the sanctity of the family, and the recognition of the family as the foundation of society. Viewing these elements as inseparable, Augustus enacted legal regulations aimed at encouraging Roman citizens to marry and have children.

Keywords:

Roman Law, Augustus, Population Policy, Royalty, Traditional Family.

Gemi Mülkiyetindeki Değişikliğin Gemi Kira Sözleşmesine Etkisi^(*)

Legal Effect of Change of Ownership of a Ship in a Bareboat Charterparty

Dr. Öğr. Üyesi Melisa KONFİDAN^(**)

Öz:

Deniz ticareti hukukunda gemi kira sözleşmeleri arasında en sık rastlanan tür “çıplak gemi kira sözleşmeleri”dir. Bu sözleşme türünde gemiler genellikle gemi adamı ile donatılmaksızın kiraya veren tarafından kiracıya bırakılmaktadır. Geminin zilyetliği, ticari ve teknik yönetimi kira süresi boyunca kiracıya devrolunmaktadır. Böylelikle kiracı tarafından geminin kullanılması ve kiracının ödediği kira tutarı üzerinde bir gelir elde etmesi hedeflenmektedir. Gemi kira sözleşmesi devam ederken geminin satışı sebebiyle gemi mülkiyeti üçüncü bir kişiye devrolduğunda bu hususun gemi kira sözleşmesine etkisi mevzuatımızda açık olarak düzenlenmemiştir. Ancak konuyla ilgili olarak gemi kira sözleşmelerinin sicile şerhine ilişkin bir hüküm mevcuttur (Türk Ticaret Kanunu (TTK) m. 1121). Hükümün ilk fıkrasında sicil imkânı açıklanmış, ikinci fıkrasında ise şerhin etkisine ilişkin hüküm sevk edilmiştir. Öğretide TTK m. 1121 f. 1’de öngörülen “Türk gemi sicili” ifadesinden ne anlaşılması gerektiği ve TTK m. 1121 f. 2 ile öngörülen düzenleme yerine Türk Borçlar Kanunu (TBK) m. 310’un uygulanabilir olup olmadığı tartışmalıdır. Çalışmamızda öncelikle öğretide bu sorulara hangi cevapların verildiği, ardından görüşlerimiz açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler:

Çıplak Gemi Kira Sözleşmesi, Malik Değişikliği, Gemi Sicili, Sicile Şerh, BARECON 2017.

Abstract:

In maritime law, the most common form of ship hire is made under the “bareboat charter contracts”. In these contracts, the ship is usually left to the charterer without being manned. The possession, commercial and technical management of the ship are transferred to the bareboat charterer. Thus the charterer aims to generate income beyond the amount of the bareboat charter paid. The transfer of ship ownership to a third party during the currency of the bareboat charter is a matter that has not been expressly regulated under Turkish law. There exists, however, a provision concerning the annotation of the bareboat charter contract under the ship registry. Article 1121(1) of the Turkish Commercial Code (TCC) sets out the conditions under which such annotation may be effected, while the following

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 01.04.2026 / Kabul Tarihi: 20.05.2026.

Bu çalışma, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi tarafından düzenlenen “Mülkiyet ve Hukuk” başlıklı 2. Uluslararası Hukuk Kongresi kapsamında 9 Kasım 2025 tarihinde sunulan “Gemi Kira Sözleşmelerinde Malik Değişikliğinin Hukuki Sonuçları” başlıklı bildirinin geliştirilmiş hâlidir.

^(**) Galatasaray Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Deniz Hukuku Anabilim Dalı, Öğretim Üyesi, İstanbul-Türkiye,

E-posta: mkonfidan@gsu.edu.tr,

Orcid: 0000-0003-4963-4090.

paragraph lays down the legal consequences of it. In legal doctrine, what is to be understood by the expression “Turkish ship registry” as employed in this Article; and whether Article 310 of the Turkish Code of Obligations (TCO) may apply in lieu of the regime established under Article 1121(2) of the TCC remain contested. In this study, we first examine the answers given to these questions, and then explain our own views.

Keywords:

Bareboat Charterparty, Change of Ownership, Ship Registry, Annotation to the Ship Registry, BARECON 2017.

Anonim Ortaklıklar Özelinde TFRS 10'da Finansal Konsolidasyonun Çıkış Noktası Olarak "Kontrol" (*)

"Control" in Joint Stock Companies as the Basis for Financial Consolidation in TFRS 10

Arş. Gör. Dr. Seda PALANDUZ (**)

Öz:

Konsolide finansal tablolarda bir ekonomik bütüne dahil işletmelerin finansal durumu, tek bir işletme gibi gösterilir. Konsolide Finansal Tablolar başlıklı Türkiye Finansal Raporlama Standardı 10'da konsolidasyonun kaynağı kontroldür ve konsolide finansal tablolar, bir işletme bir veya daha fazla işletmeyi kontrol ettiğinde düzenlenmektedir. Kontrol, esasen sahip olunan haklardan hareketle teşhis edilmekte; ancak hâkimiyetin fiilen tesis edilmiş olmasına da sonuç bağlanmaktadır. Çalışmada, TFRS 10'daki kontrol kavramının anonim ortaklıklardaki görünümü incelenmiştir. Amaç, TFRS 10'u hukuki bir bakış açısıyla ele almaktır. Bu incelemede, kontrol kavramı üzerine inşa edilmiş olan şirketler topluluğu hakkındaki TTK hükümlerine ilişkin doktrin de yer yer yol gösterici olmaktadır. Kanaatimizce TFRS 10'un kontrol kavramına yaklaşımı, TTK m. 195 ile ortak bir ilkesel temel üzerine kurulmuş olsa da içeriğe ilişkin farklar göze çarpmaktadır. Farklar, TFRS 10'un kontrolün tespitini kolaylaştırmak ve finansal tablo kullanıcılarına faydalı finansal bilgiyi sunmak önceliklerinden kaynaklanmaktadır. Bu eksende TFRS 10'un bugün geldiği aşama, başta özel amaçlı işletmelerle ilgili olmak üzere geçmişte karşılaşılan sorunlara dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler:

Konsolide Finansal Tablo, Kontrol, TFRS 10, IFRS 10, Özel Amaçlı İşletme.

Abstract:

Consolidated financial statements reveal the financial position of the parent and its subsidiaries as if they were a single reporting entity. According to Turkish Financial Reporting Standard 10 entitled Consolidated Financial Statements, control is the basis for consolidation and consolidated financial statements are prepared when an entity controls another. Control fundamentally arises from rights but de facto control is also given effect. This article examines the manifestations of control in terms of TFRS 10 in joint stock companies. The aim is to approach TFRS 10 from a legal perspective. In this analysis, legal literature regarding TCC provisions concerning corporate groups based on the concept of control provide guidance. This article finds that although the concept of control in TFRS 10 and TCC art. 195 are based on a shared set of principles, there are some noticeable differences in content. These

(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 27.01.2026 / Kabul Tarihi: 30.03.2026.

(**) MEF Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul-Türkiye,

E-posta: palanduzs@mef.edu.tr,

Orcid: 0000-0002-9890-2904.

differences stem from TFRS 10's objective of facilitating the identification of control and provision of useful financial information to users of financial statements. In its current form, IFRS 10 is shaped by lessons of the past, particularly with regard to special purpose entities.

Keywords:

Consolidated Financial Statement, Control, TFRS 10, IFRS 10, Special Purpose Entity.

Özel Boşanma Sebebi Olarak Hayata Kastın Unsurları ve TMK m. 162 Uyarınca Dava Hakkını Ortadan Kaldıran Hallere Eleştirel Bir Bakış^(*)

The Elements of Attempt on Life as a Specific Ground for Divorce and a Critical Analysis of the Circumstances Extinguishing the Right to Sue under Art. 162 of the TCC

Arş. Gör. Dr. Esmâ Elif ŞAFÂK SARIKAYA^(**)

Öz:

Hayata kast sebebiyle boşanma davası açma hakkı (TMK m. 162) bakımından hayata kast olgusunun maddi unsuru hayata kast fiili, manevi unsuru ise hayata kast iradesidir. Hayata kastı diğer boşanma sebeplerinden ayıran ve ağırlığı itibarıyla öne çıkaran husus en temel kişilik hakkı unsuru olan yaşam hakkının ihlâlüne dayanmasıdır. Boşanma davası açma hakkı da yine kişilik hakkı değerlerine dâhil olan özel hayata saygı hakkının bir parçasıdır. Bu çerçevede hayata kast sebebiyle boşanma davası açma hakkına getirilen sınırlamalar, özellikle bu hakkın tamamen ortadan kalktığı hallerde, öncelikle özel hayata saygı hakkının ve hak arama özgürlüğünün ihlâlüne, mağdur eşin yaşamını tehlikeye atabilecek sonuçlar doğurması halinde de yaşam hakkının ihlâlüne sebep olabilecektir. Hayata kast sebebiyle dava açma hakkını ortadan kaldıran haller af ve hak düşürücü sürelerin geçmesidir. Çalışmada öncelikle hayata kast olgusunun unsurları incelenecek, daha sonra hayata kasta dayanan boşanma davası açma hakkını ortadan kaldıran haller, kişilik haklarının sınırlandırılmasına ilişkin esaslar çerçevesinde değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler:

Hayata Kast, Özel Boşanma Sebepleri, Kişilik Hakları, Af, Hak Düşürücü Süre.

Abstract:

Concerning the right to file for divorce due to an attempt on life (TCC art. 162), the material element of the attempt on life is the act itself, while the moral element is the intent to kill. What distinguishes an attempt on life from other grounds and highlights its gravity is that it stems from a violation of the right to life, the fundamental element of personality rights. The right to divorce is part of the right to respect for private life, which also falls under the values of personality rights. Restrictions on the right to seek divorce due to an attempt on life, particularly when it is completely denied, may constitute a

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

^(**) Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 01.04.2026 / Kabul Tarihi: 20.05.2026.

^(**) İstanbul Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul-Türkiye,

E-posta: esmaelif.safak@istanbul.edu.tr,

Orcid: 0000-0002-9113-2484.

violation of the right to respect for private life and the freedom to seek legal remedies, if consequences endangering the victimised spouse's life, a violation of the right to life. The circumstances extinguishing the right to seek divorce are forgiveness and the expiration of the peremptory time limit. Here, the elements of an attempt on life will first be examined, then the circumstances removing the right to seek divorce due to an attempt on life will be evaluated regarding the principles governing the restriction of personality rights.

Keywords:

Attempt on Life, Specific Grounds for Divorce, Personality Rights, Forgiveness, Peremptory Time Limit.